

ที่มาศัพท์แพทย์: โรคหลงตัวเอง

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิทยา ธิวาทิน

ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โรคภัยไข้เจ็บในคนเรามีมากมายทั้งโรคทางกายและทางจิต เฉพาะโรคทางจิตเองก็ยังมีโรคอีกมากมายหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นโรคเครียด โรคประสาท โรคจิตเภท ในบรรดาโรคเหล่านี้มีโรคทางจิตอยู่โรคหนึ่ง คือ โรคหลงตัวเอง ซึ่งทางการแพทย์เรียกชื่อว่า Narcissistic Personality Disorder โรคนี้เป็นความผิดปกติทางจิตซึ่งเกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรมผสมกับสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดู คนที่เป็นโรคนี้จะมีพฤติกรรมคิดว่าตนเองเหนือกว่าคนอื่น หยิ่งยโส มีการประพฤติปฏิบัติต่อผู้อื่นจนทำให้ตัวเองและสังคมที่ตัวเองอยู่ด้วยเดือดร้อน ถ้าเป็นคนมีอำนาจก็จะแสดงกิริยากระด้างกระเดื่องคนอื่นแสดงออกให้เห็นว่าตัวเองอยู่สูงกว่าแต่ถ้าไม่ใช่ผู้มีอำนาจก็มักจะแสดงออกให้คนอื่นเห็นความเก่งกาจของตัวเอง อัจฉาคนที่ดีกว่าตนเอง รายที่มีอาการรุนแรงอาจพร้อมที่จะทำลายคนอื่นให้เสียหายได้ ที่มาของการเรียกชื่อโรคนี้ว่า Narcissistic personality disorder เป็นมาอย่างไร ลองติดตามดูดังต่อไปนี้

ชายหนุ่มรูปงามคนหนึ่งชื่อ นาร์ซิสซัส (Narcissus) เป็นบุตรของนางอัปสรนามว่าเลริโอเพ (Leiriope) กับเทพประจำแม่น้ำเซฟิซัส ตอนนี้นาร์ซิสซัสเกิด มารดาของเขาได้ถามผู้พยากรณ์ไทเรซิอัส (Tiresias) ว่าบุตรของตนจะมีอายุยืนยาวเพียงใด ผู้พยากรณ์ไทเรซิอัสได้ตอบว่า “เขาจะอยู่ไปได้นานตราบเท่าที่เขาไม่รู้จักตนเอง (If he never knows himself)”

สิบหกปีต่อมาภายหลังคำทำนาย นาร์ซิสซัสเติบโตขึ้นมาเป็นชายหนุ่มรูปงาม เป็นที่ต้องตาต้องใจของทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม แต่นาร์ซิสซัสกลับมีแต่ความหยิ่งยโสโอหังไม่เคยสนใจที่จะรับรักใคร่เลย ในบรรดาผู้ที่คลั่งไคล้ในตัวนาร์ซิสซัส มีนางอัปสรนางว่าเอ็คโค (Echo) รวมอยู่ด้วย

นาร์ซิสซัสเอง นอกจากจะไม่สนใจใฝ่ฝันนางอัปสรเอ็คโคแล้ว ไม่ว่าจะเป็นนางอัปสรอีกกี่คนตอกีคนนาร์ซิสซัสก็ไม่สนใจ ซ้ำยังรังเกียจชิงชังอีกด้วย นางอัปสรนางหนึ่งมีความแค้นมากจึงอธิษฐานต่อเทวีแห่งความพยายาบทนามว่า เนเมซิส (Nemesis) ขอให้ช่วยแก้แค้นนาร์ซิสซัสให้แก่นางด้วย เทวีเนเมซิสจึงบันดาลให้นาร์ซิสซัสหยุดแหวะดื่มน้ำดื่บกะหายที่น้ำพุหรือลำธารแห่งหนึ่งบนภูเขาเฮลิคอน (Helicon) ขณะที่นาร์ซิสซัสก้มลงจะวกน้ำขึ้นมาดื่ม สายตาก็เลื้อยไปเห็นเงาของตัวเองซึ่งเป็นภาพชายหนุ่มรูปงามอยู่ในน้ำ ซึ่งก็ทำให้นาร์ซิสซัสไม่เป็นอันทำอะไรอยากแต่ที่จะกอดชายหนุ่มรูปงามที่มองเห็นในน้ำ เพราะคิดว่าเป็นญาติประจำลำธาร แต่ทุกครั้งที่เอื้อมมือลงไปจะไขว่คว้ารูปโฉมอันงดงามนั้นมากอด มือก็กระทบ น้ำจันกระเพื่อมทำให้ภาพนั้นหายไป และพอผิวน้ำกลับคืนสู่ความสงบ ภาพภูติแสนสวยตามความคิดของนาร์ซิสซัสก็จะปรากฏให้เห็นอีก เป็นเช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่นาร์ซิสซัสก็ตัดใจผลไปจากลำธารแห่งนี้ไม่ได้ ได้แต่ทรุดกายลงอยู่ ณ ตรงนั้น และเฝ้าอ้อนวอนเงาของตัวเอง

อย่างลุ่มหลง จนกระทั่งร่างของเขามีรากงอกออกมา และหยั่งลึกลงไปในดิน ร่างกายกลายเป็นลำต้นและใบ ส่วนใบหน้ากลายเป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งที่เรียกชื่อว่า ดอกนาร์ซิสซัส หรือที่ภาษาไทยบางครั้งอ้างว่า เป็นดอกพลับพลึง

จากพฤติกรรมการหลงรูปตัวเองของนาร์ซิสซัส เช่นนี้ จึงมีการนำชื่อของเขาไปใช้เรียกชื่อโรคทางจิตของคนที่มีพฤติกรรมหลงตัวเองว่า Narcissistic personality disorder ดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น



ที่มาของภาพ www.paleothea.com